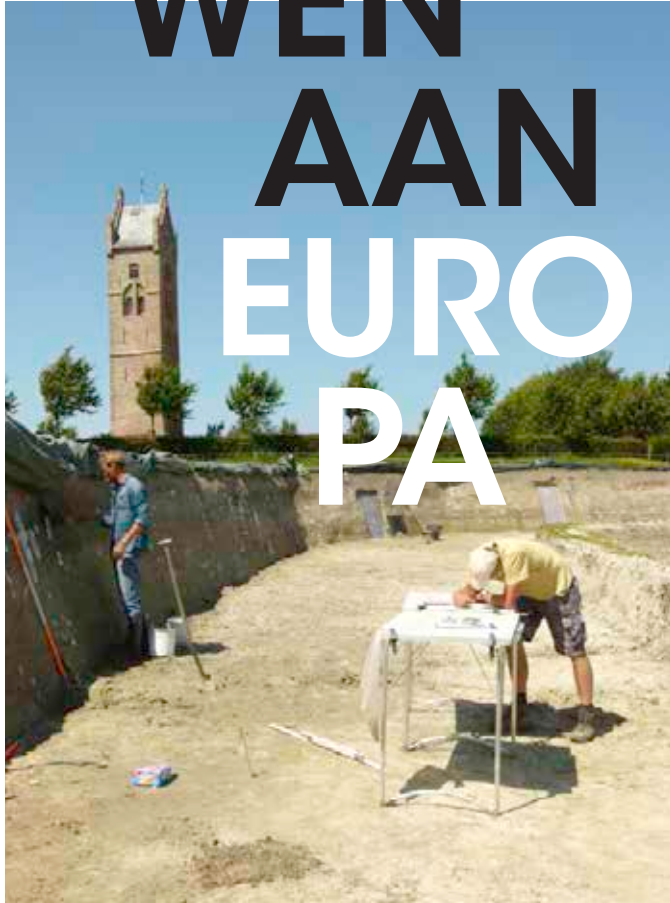

BOU WEN AAN EURO PA

26
GRENDOVER-
SCHRIJDENDE
INTERREG-
PROJECTEN

Europese Unie

Ministerium für Wirtschaft, Energie,
Industrie, Mittelstand und Handwerk
des Landes Nordrhein-Westfalen

Ministerie van Economische Zaken

Niedersächsische
Staatskanzlei

Toerisme-Marketing Gensregio

provinsje fryslân
provincie fryslân

provincie Drenthe

provincie
Gelderland

provincie limburg

Provincie Noord-Brabant

euregio

rhein-maas-nord rijn-maas-nord

Afbeeldingen

Gezonde Kas: andrews:degen
Agrobiopolymeren: andrews:degen
Diamant: andrews:degen
Toerisme-Marketing Gensregio: H.Stroetmann
EU Beroepsrijschool: BZ Bildungszentrum
SmartBot: Deborah Roffel
TKV Functionele Oppervlakken: Christine Steinem
Food Future: Stefan Vogelzang (li), DIL e.V. (r)
Netwerk GMA: HBZ Münster
MariTim: Wärtsila 2014
Mechatronica voor MKB: Reventa Kunststoffverarbeitung GmbH & Co KG (boven), Inotec (beneden)
NEND: NEND Magazine 1 – januari 2012
Telemedicine & Personalized Care: andrews:degen
Unihealth: Fraunhofer IMS
View: andrews:degen
GroenGas: Margit Camille (li), Energy Valley (r)
NPR Meinweg: Dennis van Os (li), Arny Raedts (r)
EnergieLand BIORES: Dr. Ludger Laurenz
2013 - Land der Entdeckungen: Groninger Instituut voor Archeologie/Rijksuniversiteit Groningen (RUG) (li), Christina Kohnen (c) Ostfriesische Landschaft (r)
EurSafety Health-net: Bert Dercksen
Mobiliteit: Lee Polard (li), andrews:degen (r)
SafeGuard: Fotolia
Actief over de Grens 2.0: Klaus Verburg
Gezonde Kinderen in Gezonde Gemeenten: Andresen Presseservice
Grensoverschrijdend Politieteam: andrews:degen
Grenzenlos Lernen: Richard Fieten

Uitgever

Gemeenschappelijk INTERREG-Secretariaat
c/o Euregio Rijn-Waal
Emmericher Str. 24
47533 Kleve (D)
info@deutschland-nederland.eu

Design en druk

andrews:degen, Amsterdam
www.andrewsdegen.com

Teksten

Benno de Jongh, Amsterdam

1e oplage, november 2014

Inhoud

4 Voorwoord

Inleiding

- 6 INTERREG - Samenwerking met traditie
- 8 INTERREG IV A - één programma voor de grensregio

Economie, technologie en innovatie

- 12 **Gezonde Kas voor een gezond gewas**
Gezonde Kas
- 14 **Natuurlijk niet synthetisch**
Agrobiopolymere
- 16 **Kleine technologie, grote projecten**
DIAMANT
- 18 **De grensregio op de kaart**
Toerisme-Marketing Grensregio
- 20 **In de simutruck over de Alpen**
EU-Beroepsrijschool
- 22 **Slimme robots openen grenzen**
SmartBot
- 24 **Geen oppervlakkige business**
TKV Functionele Oppervlakken
- 26 **Helpende hand bij voedselinnovaties**
Food Future
- 28 **Eensgezind innovatief concurreren**
Netwerk GMA
- 30 **Overstag naar schone scheepvaart**
MariTIM
- 32 **Barrières nemen, horizon verbreden**
Mechatronica voor MKB
- 34 **Duurzame relaties, duurzame maatschappij**
NEND
- 36 **Met zorg kennis en cultuur uitwisselen**
Telemedicine & Personalized Care
- 38 **Samen strijden tegen allergie**
Unihealth

Duurzame regionale ontwikkeling

- 40 **Sporen zoeken, verhalen vinden**
VIEW
 - 42 **Brandstof van de toekomst**
GroenGas
 - 44 **Bruggen bouwen, grenzen slechten**
NPR Meinweg
 - 46 **Van vies gras naar schoon gas**
EnergieLand BIORES
- #### *Integratie en maatschappij*
- 48 **Diepgravend met de burens**
2013 – Land der Entdeckungen
 - 50 **Grenzenloze zorg, zorgenloze zekerheid**
EurSafety Health-net
 - 52 **Ommezwaai voor de grenspendelaar**
Mobiliteit
 - 54 **Bij een crisis bellen met de burens**
SafeGuard
 - 56 **Verder kijken dan de grens lang is**
Actief over de Grens 2.0
 - 58 **Wortels groeien niet in een potje**
Gezonde Kinderen in Gezonde Gemeenten
 - 60 **Politie en Politie samen op pad**
Grensoverschrijdend Politieteam
 - 62 **Voor een veilige leeromgeving**
Grenzenlos Lernen

‘Achter ieder project staat altijd een mens.’

Beste lezer(es),

Het INTERREG IV A-programma Deutschland-Nederland loopt langzaam op zijn einde. In de afgelopen zeven jaar hebben we met financiële ondersteuning van de EU en de programmapartners bijzonder veel op poten gezet voor de Duits-Nederlandse grensregio: 125 grensoverschrijdende projecten met een investeringsvolume van meer dan 310 miljoen euro en meer dan 1500 organisaties en instellingen die zich als projectpartner aan de grensoverschrijdende samenwerking verbonden hebben.

Of het nu gaat om biologisch afbreekbare surfplanken, zelfrijdende oogstmachines, medische serious games, grensoverschrijdende natuurparken, concerten, tentoonstellingen: de verscheidenheid aan projecten is net zo divers als de regio en de inwoners zelf. In deze brochure vindt u een bonte selectie van 26 INTERREG-projecten. Ze fungeren als voorbeeld voor de vele innovatieve ideeën die in de afgelopen jaren zijn gerealiseerd in het kader van het INTERREG IV A-programma Deutschland-Nederland.

Of het nu gaat om grote hightech projecten of een regionale scholierenuitwisseling: achter elk project staan altijd mensen die bereid zijn dag na dag grenzen te overschrijden - in meerdere opzichten. Als programmapartners zijn we heel dankbaar dat er zoveel geëngageerde persoonlijkheden in de regio zijn. Ze hebben er in het kader van het aflopende INTERREG-programma aan bijgedragen dat de grensregio tussen de Noordzeekust en de Neder-Rijn zich economisch verder ontwikkelt en dat de mensen verder naar elkaar toegegroeid zijn. Het is zeer verheugend dat de grensoverschrijdende samenwerking in de vorm van het INTERREG-programma Deutschland-Nederland ook in de komende jaren kan worden voortgezet. Het nieuwe programma biedt nog meer kansen om onze grensregio te ontwikkelen. Ik hoop dat zoveel mogelijk mensen deze kansen benutten en hun grensoverschrijdende ideeën realiseren.

Met grenzenloze groeten,
Josan Meijers

Voorzitter van het Comité van Toezicht
INTERREG Deutschland-Nederland,
Gedeputeerde van de provincie Gelderland

INTERREG – Samenwerking met traditie

Reeds aan het eind van de jaren '50 zagen de eerste gemeenten en organisaties aan de Duits-Nederlandse grens de meerwaarde van het samenwerken voor de regio. Op verschillende niveaus ontstonden Nederlands-Duitse contacten en gingen Duitsers en Nederlanders om de tafel om hun belangen met elkaar af te stemmen en gemeenschappelijke projecten samen te realiseren. Langzamerhand is deze samenwerking geïstitutionaliseerd in de vorm van de Eems Dollard Regio, de EUREGIO, de Euregio Rijn-Waal en de euregio rijn-maas-noord.

Aan het begin van de jaren '90 besloten de lidstaten van de Europese Gemeenschap vervolgens om de grensoverschrijdende samenwerking in Europa met het gemeenschapsinitiatief 'INTERREG' financieel te ondersteunen. Het doel hiervan was om de ontwikkeling en de integratie van de grensgebieden te bevorderen. In de eerste fase (1991-1993) richtte INTERREG zich vooral op het samenbrengen van mensen, bedrijven en organisaties van beide kanten van de grens en op de verbetering van de grensoverschrijdende infrastructuur.

Langs de grens werden vier aparte regionale programma's opgezet. In INTERREG II (1994-1999) lag de focus op het verstevigen van de samenwerking en op kwaliteitsverbetering bij de projecten. Ondertussen waren in veel sectoren en op veel verschillende gebieden intensieve grensoverschrijdende contacten ontstaan. De tijd was rijp om projecten ook volledig gezamenlijk uit te voeren. Voor INTERREG IIIA (2000-2006) zijn de vier programmagebieden tot twee subsidiegebieden samengevoegd. De projecten werden omvangrijker en kregen een steeds innovatiever karakter.

INTERREG – één programma voor de grensregio

Het nu aflopende INTERREG IV-programma (vanaf 2007) bouwt hierop voort. Van de Noordzeekust tot aan de Neder-rhein is er nog maar één gemeenschappelijk programma. Met de zogenoemde “majeure projecten” werden innovatieve projecten met een bovenregionale uitstraling en met partners uit de gehele Nederlands-Duitse grensregio gerealiseerd.

In totaal heeft de Europese-Commissie voor grensoverschrijdende Nederlands-Duitse projecten tussen 2007 en 2015 € 138,5 miljoen aan subsidiemiddelen ter beschikking gesteld. Financieel en structureel wordt het INTERREG IV-programma gedragen door 14 programmapartners, waaronder de lidstaat Nederland, de Duitse deelstaten Nordrhein-Westfalen en Niedersachsen, zeven Nederlandse provincies en vier Euregio's. Onder de verantwoordelijkheid van het ministerie van economische zaken van Nordrhein-Westfalen – als beheersautoriteit – zijn er in de afgelopen jaren 125 grensoverschrijdende projecten met een investeringsvolume van meer dan 310 miljoen euro gerealiseerd. Alle activiteiten zijn direct ten goede gekomen aan de grensregio, aan de mensen die langs de grens wonen en aan de bedrijven die er gevestigd zijn.

Subsidiegebied

INTERREG IV A-programma

Deutschland-Nederland

Het INTERREG IV-programma heeft daarmee een belangrijke bijdrage geleverd aan de positieve economische en maatschappelijke ontwikkeling van de grensregio.

In totaal 58% van de EU-subsidiemiddelen is geconcentreerd binnen de prioriteit „economie, technologie en innovatie.” Doel daarvan is de ontwikkeling en versterking van een grensoverschrijdende, innovatieve economische regio en daarmee verbonden het behouden en ontwikkelen van de werkgelegenheid in de grensgebieden. In 56 innovatieve projecten hebben universiteiten, hogescholen en wetenschappelijke instituten nauw samengewerkt met private ondernemingen. Vooral het betrekken van het MKB in de grensoverschrijdende samenwerking is een succesfactor gebleken. Meer dan 8000 bedrijven hebben van de INTERREG-projecten geprofiteerd, bijna 2000 maatregelen zijn direct in of door het MKB uitgevoerd.

Onder andere voor de stimulering van hernieuwbare energie, landschapsbescherming en de bevordering van grensoverschrijdende infrastructuur stond voor de prioriteit “duurzame regionale ontwikkeling” 18% van de subsidiemiddelen ter beschikking. Talrijke publieke en private organisaties van beide kanten van de grens hebben met in totaal 31 projecten een bijdrage geleverd aan de versterking van de duurzame regionale ontwikkeling en de verbetering van de levenskwaliteit in de grensregio en daarmee ook een belangrijke voorwaarde voor economische ontwikkeling gecreëerd.

In het INTERREG IV-programma Deutschland-Nederland lag tenslotte een accent op de ontwikkeling en verbetering van de maatschappelijke integratie in het grensgebied – niet in de laatste plaats om de grensoverschrijdende identiteit van de inwoners te versterken. Hiervoor stond eveneens 18% van de EU-subsidiemiddelen ter beschikking. In 33 projecten hebben de verschillende projectpartners zich gewijd aan thema's zoals de grensoverschrijdende zorg en consumentenbescherming, de grensoverschrijdende arbeidsmarkt, cultuur en onderwijs. Met deze projecten moet de blik over de grens voor toekomstige generaties een vanzelfsprekendheid worden.

26 voorbeelden van succesvolle INTERREG-projecten vindt u op de volgende pagina's.

GEZONDE KAS VOOR EEN GEZOND GEWAS

GEZONDE KAS

Het project Gezonde Kas richt zich op de ontwikkeling van een innovatief gewasbeschermingsstelsel voor de moderne glastuinbouw. Volgens projectleider Carolien Zijlstra is dit stelsel het nieuwste van het nieuwste op dit gebied: 'De modernste kassen ter wereld staan in Nederland en Duitsland en we willen daar ook op het gebied van gewasbescherming een innovatieslag maken. Die kassen worden steeds groter, waardoor het lastiger is om ziekten en plagen in de gewassen waar te nemen. Wij hebben machines ontwikkeld die stress kunnen waarnemen bij planten. Met gevoelige DNA-technieken kijken we vervolgens of ze ziek zijn, nog voordat symptomen met het blote oog zichtbaar zijn. Omdat we door die techniek er vroeger bij zijn, is de oplossing ook vaak simpel. Er hoeft dan niet altijd chemisch gewasbeschermingsmiddel aan te pas te komen, maar de ziekte kan bijvoorbeeld bestreden worden met biologisch middel of door aanpassing van de temperatuur. Dat is beter voor het milieu en op den duur goedkoper.'

'De modernste kassen
ter wereld staan in
Nederland en Duitsland.
Wij maken ze samen
nog moderner.'

Carolien Zijlstra

BEELDSSENSOR DIE VOOR HET BLOTE OOG ONZICHTBARE
GEWASZIEKTEN OPSPOORT IN EEN KAS IN HET DUITSE STRAELEN

Gezonde Kas is bij uitstek een grensoverschrijdend project. Specifieke kennis en techniek wordt gehaald van beide zijden van de grens. Zo komen de klimaatcomputers uit Duitsland en zijn de bewegende platforms die de gewassen scannen afkomstig uit Nederland. Zijlstra: 'Tegelijkertijd verzamelen we automatisch alle data in zo'n kas, wat leidt tot een specifiek alarm- en adviessysteem voor de teler.' Bij Gezonde Kas zijn in totaal 32 partners betrokken, waaronder 10 onderzoeksinstituten en 22 bedrijven. Zij werken intensief samen, onder meer door het delen van kennis op specifieke deel terreinen. Ook voorlichting is een belangrijk onderdeel van het project. Op open dagen kan de consument zien hoe de modernste technieken effectief waken over hun tomaten, cyclamen of andere kasteelten.

Leadpartner

› Stichting Dienst Landbouwkundig Onderzoek, Wageningen

Projectpartners

- › Hochschule Osnabrück
- › Landwirtschaftskammer NRW, Kleve
- › Innosieve Diagnostics B.V., Wageningen
- › Nsure BV, Wageningen
- › UP GmbH, Ibbenbüren
- › Wireless Value, Emmen
- › ISIS-IC GmbH, Wesel
- › Rometron, Doesburg
- › Berg Hortimotive, De Lier
- › en andere bedrijven en onderzoeksinstituten

Totale kosten

› € 10.163.600,34

EU-bijdrage

› € 3.966.037,23

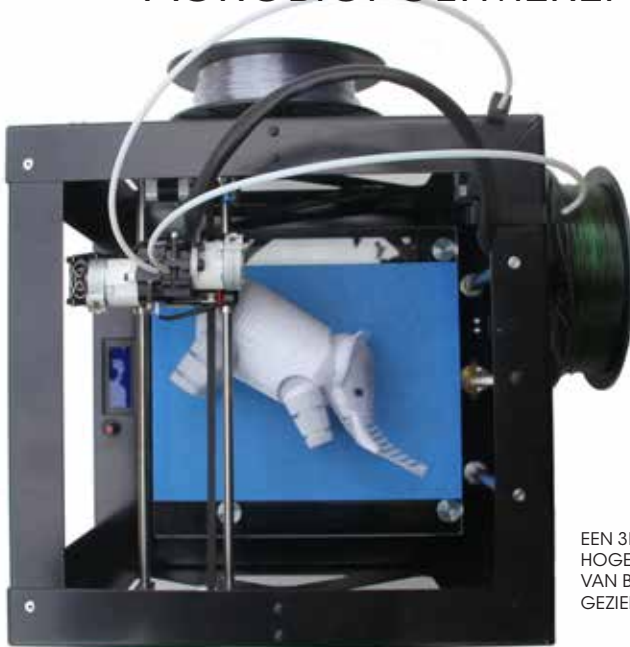
Looptijd

› 09/2010 - 06/2015

Website

› www.gezondekas.eu

NATUURLIJK NIET SYNTHETISCH AGROBIOPOLYMEREN

EEN 3D-PRINTER VAN STENDEN HOGESCHOOL DIE OBJECTEN VAN BIOPOLYMEREN PRINT, GEZIEN VAN BOVEN

Polymeren worden voor van alles en nog wat gebruikt. Veel van de kunststoffen om ons heen – van colaflessen tot nylonshirts, van buizen tot tapijten – bestaan uit polymeren. Anita Buijs, projectmanager van Agrobiopolymeren, legt uit waarom het zo belangrijk is dat synthetische polymeren vervangen worden door natuurlijke. ‘Synthetische polymeren worden nu veelal met behulp van aardolie gemaakt. De milieubelasting is een aanleiding om het gebruik van natuurlijke grondstoffen te stimuleren. Wij doen ons best om bedrijven ervan te overtuigen de overstap te maken naar

maatschappelijk verantwoord ondernemen.’ Natuurlijke grondstoffen als hennepvezel, bietenblad en houtvezels moeten op den duur aardolie gaan vervangen. Het INTERREG-project Agrobiopolymeren gaat daarbij grensoverschrijdend te werk, om zo veel mogelijk specifieke kennis en kunde te verzamelen én te delen. Buijs: ‘Een mooi voorbeeld is de vangrail langs de snelweg. Wij kijken of er een vangrail kan worden ontwikkeld van biogebaseerd composiet op basis van paprika-vezels. Die is lichter, milieuvriendelijker en uiteindelijk goedkoper. De nieuwe vangrail

DE STENDEN HOGESCHOOL WIL IN DE TOEKOMST MET EEN LASERSNIJMACHINE DIT SOORT OBJECTEN GEHEEL VAN BIOPOLYMEREN GAAN MAKEN

wordt in de eerste fase ontwikkeld door een samenwerking tussen een aantal Nederlandse MKB-bedrijven en een productiebedrijf in Duitsland. Vervolgens wordt de vangrail getest door een bedrijf in Nederland. Het is dus grensoverschrijdend, zowel op het gebied van onderzoek als tijdens het productieproces.' Andere voorbeelden van producten die geproduceerd worden van natuurlijke polymeren zijn tentoonstellingstapijt, garens en de verpakking van kaas. 'We betrekken de agrarische sector en het midden- en kleinbedrijf aan beide zijden van de grens intensief bij deze ontwikkeling. Daarnaast zorgen we voor informatie om maatschappelijk draagvlak te creëren. De acceptatie bij de consument is essentieel, zodat het straks normaal is dat producten grotendeels gemaakt zijn van natuurlijke polymeren.'

'We betrekken de agrarische sector en het MKB aan beide zijden van de grens intensief bij ons werk.'

Anita Buijs

Leadpartner

› Eems Dollard Regio, Bad Nieuweschans

Projectpartners

- › NOM, Groningen
- › 3N, Werlte
- › API, Emmen
- › Naffex GmbH, Großefehn
- › HempFlax Deutschland GmbH, Döttingen
- › Kiem Innovations, Onstwedde
- › Stichting Dienst Landbouwkundig Onderzoek, Wageningen
- › Rodenburg Biopolymers BV, Oosterhout
- › Landbouwbedrijf Dun, Oude Pekela
- › Stenden Hogeschool, Emmen
- › en andere bedrijven en onderzoeksinstituten

Totale kosten

› € 4.924.477,00

EU-bijdrage

› € 2.151.464,10

Looptijd

› 07/2011 - 06/2015

Website

› www.agrobiopolymere.eu

KLEINE TECHNOLOGIE, GROTE PROJECTEN

DIAMANT

‘Kleine dingen, dat is wat wij ontwikkelen,’ zegt Barry Peet. Hij is projectleider van DIAMANT, gespecialiseerd in de toepassing van micro- en nanosysteemtechnologie. *Micro* wil zeggen dat het met het blote oog nog net zichtbaar is, terwijl *nano* al zo klein dat het voor de mens niet meer waarneembaar is. Heel erg kleine technologie dus, zoals chips, maar daardoor niet minder belangrijk, benadrukt Peet. Micro- en nanotechnologie is nuttig voor een groot aantal verschillende toepassingen. Duitse en Nederlandse bedrijven en kennisinstellingen werken binnen het INTERREG-project DIAMANT samen aan de ontwikkeling van slimme systemen voor gecombineerde zonnepanelen en warmtewisselaars, maar ook aan een systeem voor een optimale benutting van batterijen in scootmobielen.

‘Een ander mooi voorbeeld is de ontwikkeling van een bloeddrukmeetsysteem dat niet groter is dan een polshorloge’, zegt Peet. ‘Nu liggen patiënten van wie de bloeddruk constant gemeten moet worden vast aan allerlei kabels in hun ziekenhuisbed. Wij zijn bezig met het ontwikkelen van een systeem dat zo klein is dat de patiënt bijna vergeet dat hij het met zich meedraagt. Voordeel voor de patiënt is dat die amper wordt gehinderd in de dagelijkse bezigheden. Als iemand in zijn natuurlijke omgeving getest wordt krijg je bovendien resultaten die dichterbij de ‘werkelijke’ waarden liggen. Hierdoor krijg je betere wetenschappelijke resultaten.’

‘Contacten zijn gelegd.
Bedrijven aan beide
zijden van de grens
willen nog jaren met
elkaar vooruit.’

Barry Peet

HET NIEUW ONTWIKKELDE BLOEDDRUKMEETSISTEEM.
ZO KLEIN DAT DE PATIËNT BIJNA VERGEET DAT HIJ HET
BIJ ZICH DRAAGT

De grensoverschrijdende samenwerking is in dit deelproject erg belangrijk. Nederlandse partijen zijn verantwoordelijk voor de technologie, en een Duits bedrijf test de toepasbaarheid en gebruiksvriendelijkheid van het product. ‘Zo komen bedrijven en partijen aan beide zijden van de grens met elkaar in contact,’ zegt Peet. ‘Ik merk regelmatig dat bedrijven en nieuwe partners nog jaren vooruit willen.’

Leadpartner

› Oost NV, Arnhem

Projectpartners

- › innos-Sperlich GmbH, Göttingen
- › Cluster NanoMikro+Werkstoffe.NRW, Düsseldorf
- › C2V BV, Enschede
- › IVRA Electronics BV, Arnhem
- › Ionovation GmbH, Osnabrück
- › Kema Nederland BV, Arnhem
- › Westfälische Wilhelms-Universität, Münster
- › Use-Lab GmbH, Steinfurt
- › HyET Solar bv, Arnhem
- › en andere bedrijven en onderzoeksinstituten

Totale kosten

› € 7.924.041,25

EU-bijdrage

› € 2.974.367,56

Looptijd

› 12/2010 - 03/2015

DE GRENSREGIO OP DE KAART

TOERISME-MARKETING
GRENSREGIO

DE NOORDELIJKSTE BROEDKOLONIE VAN FLAMINGO'S IN EUROPA, HET ZWILLBROCKER VENN

‘We willen dat Duitsers die graag naar Nederland op vakantie gaan verder kijken dan Zeeland, Zandvoort of Texel. Omgekeerd wijzen we Nederlanders op de geheimen die de oosterburen te bieden hebben, zoals prachtige tuinen, kastelen en oude binnensteden.’ Dat is in het kort het doel van Tourismus-Marketing Grenzregion, legt projectleider Heike Rieger uit. ‘Dagjesmensen en toeristen die een week-endje weg willen zouden ook eens een kijkje over de grens kunnen nemen. We zetten de grensregio op de kaart.’ Om dit te bereiken werkt het INTERREG-project samen met onder meer overheden, regionale toerismebureaus en MKB-ondernemingen in de toerismebranche. Rieger: ‘We verspreiden informatie op klassieke wijze door middel van brochures en flyers op vakantiebeurzen en in binnensteden, maar natuurlijk ook via internet. Op diverse goedbezochte

‘De toeristische infrastructuur langs de grens is de laatste jaren zichtbaar verbeterd. Daar profiteert het MKB van.’

Heike Rieger

websites die voortkomen uit het project staan aanbiedingen en tips, of het nou om een actieve vakantie gaat of om een dagje winkelen.’ Tourismus-Marketing Grenzregion beperkt zich niet tot het verstrekken van informatie en promotioneel werk. ‘We steunen MKB’ers waar het kan. We helpen bijvoorbeeld Nederlandse campings met het opzetten van Duitstalige websites. Ook helpen we de buurlanden letterlijk met elkaar te verbinden. We hebben overheden ervan overtuigd dat fietspaden niet zouden moeten ophouden bij de grens en die zijn op veel plekken inmiddels doorgetrokken. Fietsers hoeven dus niet langer om te keren als ze de grens bereiken.’

Er is duidelijk resultaat geboekt, zegt Rieger. ‘De toeristische infrastructuur langs de grens is de laatste jaren zichtbaar verbeterd. Campings en hotels ontvangen steeds meer gasten uit het buurland. Daar profiteert ook weer de plaatselijke bakkerij of kanoverhuurder van.’

Leadpartner

› EUREGIO e.V., Gronau

Projectpartners

- › Münsterland e.V., Steinfurt
- › Tourismusverband Osnabrücker Land, Osnabrück
- › Grafschaft Bentheim Tourismus, Nordhorn
- › VVV Achterhoek, Zutphen
- › Veluws Bureau voor Toerisme, Apeldoorn
- › Twents Bureau voor Toerisme, Enschede
- › MarketingOost, Zwolle
- › Touristikverband Emsland, Meppen
- › Niederländisches Büro für Tourismus & Convention, Köln

Totale kosten

› € 7.702.780,00

EU-bijdrage

› € 3.245.000,00

Looptijd

› 07/2008 - 06/2015

Website

› www.geheimoverdegrens.nl

IN DE SIMUTRUCK OVER DE ALPEN

EU-BEROEPSRIJSCHOOL

LAAGSTAANDE ZON OF HOOGGEBERGTE, IN DE MOBILE RIJSIMULATOR
KAN DE CHAUFFEUR VRIJWEL ELKE SITUATIE OEFENEN

Sinds 2009 moet elke vrachtwagenchauffeur binnen de Europese Unie jaarlijks een nascholingscursus doen. Dit lijkt een goed idee, de verkeersveiligheid heeft daar immers baat bij. Maar hoe kan een transportbedrijf chauffeurs een paar dagen missen? En is het niet heel milieuvriendelijk en tijdverspillend om hen voor 'niets' rond te laten rijden?

De oplossing is even simpel als spectaculair: een mobiele rijnsimulator, de zogenoemde 'simutruck'. De Stichting Europese Beroepsrijkschool Rijn-MaasNoord heeft in samenwerking met de rijsscholen Verkeersopleidingen Zuid (VOZ) en BZ BildungsZentrum deze rijnsimulator ontwikkeld. Robert Stoelinga, medewerker van VOZ, vertelt hoe transportbedrijven aan beide zijden van grens profijt hebben van het INTERREG-project, dat de naam EU-Beroepsrijkschool draagt. In samenwerking met tien projectpartners waaronder de Nederlandse en Duitse Kamer van Koophandel, overheden en verkeersveiligheidsinstellingen hebben ze dit unieke project opgezet en succesvol in gebruik genomen, vertelt Stoelinga. 'Belangrijkste

wagens oefenen,' aldus Stoelinga. De rijnsimulator wordt ook ingezet als promotiemiddel voor mensen die geïnteresseerd zijn in het vak en de brandweer aan weerszijden van de grens maakt gretig gebruik van de multifunctionele, mobiele cabine. Stoelinga: 'Het is ongewenst om stresssituaties op de weg te oefenen en met loeiende sirenes rond te rijden voor een oefening. Vorm en omvang van het project zijn nieuw en het zal me verbazen als het geen navolging krijgt.'

'Milieuvriendelijk elke situatie oefenen in vernieuwend project.'

Robert Stoelinga

voordeel ten opzichte van de klassieke nascholing is misschien wel dat er situaties worden gecreëerd die je normaal gesproken moeilijk kan oefenen. Als bijvoorbeeld een chauffeur wil oefenen om in het hooggebergte te rijden, zouden we normaal gesproken naar de Alpen moeten gaan. De simutruck bootst deze situatie nagenoeg perfect na. Maar we creëren niet alleen een groot aantal verschillende situaties, we kunnen ook in verscheidene typen vracht-

DE SIMUTRUCK IN VOL BEDRIJF, MET ONSCREEN-PROJECTOREN

Leadpartner

› Europese Beroepsrijkschool Rijn-Maas Noord, Venlo

Projectpartners

› VerkeersOpleidingen Zuid, Venlo
› BZ Bildungszentrum, Tönisvorst
› IHK Mittlerer Niederrhein, Krefeld
› Kamer van Koophandel
› Gemeente Venlo

Totale kosten

› € 1.464.552,75

EU-bijdrage

› € 667.396,69

Looptijd

› 07/2010 - 02/2014

Website

› www.simutruck.nl

SLIMME ROBOTS OPENEN GRENZEN

SMARTBOT

‘Een nieuwe generatie robots, dat is wat wij ontwikkelen,’ zegt Yvonne van den Berg, van INCAS⁵, Leadpartner van SmartBot.

‘Robots die verschillende complexe handelingen autonoom kunnen uitvoeren, flexibel en zeer precies zijn. Ze zijn kleiner en mobiel; een aanvulling op de huidige generatie robots die gericht zijn op massaproductie.’

SmartBot ontwikkelt intelligente robots voor de maritieme sector, de landbouw en de maakindustrie, en haalt daarvoor kennis uit Nederland en Duitsland. ‘Een goed voorbeeld is dat we een robot hebben ontwikkeld die ballastwatertanks kan inspecteren. Grote schepen hebben zulke tanks, die de stabilisatie regelen. Deze tanks zijn klein, na de vaart vies en moeilijk toegankelijk voor mensen.

Wij hebben een platform op rails gemaakt met een robotarm die de hele tank kan bekijken, ook de lastig bereikbare plekken. Mensen hoeven dit relatief zware werk nu niet meer te doen. Daardoor kan de inspectie in de toekomst ook op zee plaatshebben.’

Voor de totstandkoming van dit INTEREG-project was er een intensieve samenwerking tussen Nederlandse en Duitse partners.

De Universiteit Twente heeft veel kennis op

gebied van robotica, mechanica en ICT. DFKI, het Duitse onderzoekscentrum voor artificiële intelligentie, heeft het robotplatform ontwikkeld. Bij het project zijn bedrijven uit beide landen betrokken, bijvoorbeeld Imotec op het gebied van de productie van slimme rails en Xsens voor sensortechnologie. De Duitse Meyer Werft, een van de grootste bouwers van cruiseschepen, wil de robot graag in gebruik nemen. Van den Berg: ‘We halen dus heel specifiek kennis van beide kanten van de grens. Dat leidt tot een innovatief eindproduct en opent wereldwijd ook een nieuwe markt voor tal van Nederlandse en Duitse bedrijven.’

‘Kennis opent een wereldwijde markt voor Duitse en Nederlandse bedrijven.’

Yvonne van den Berg

CONTROLEURS IN DE MOELIJK TOEGANKELIJKE BALLASTWATERTANKS VAN SCHEPEN - WERK DAT IN TOEKOMST DOOR ROBOTS WORDT GEDAAN

Leadpartner

› INCAS³, Assen

Projectpartners

- › DFKI, Osnabrück
- › Stichting STODT, Hengelo
- › Meyer Werft, Papenburg
- › Rijksuniversiteit Groningen
- › Xsens Technologies BV, Enschede
- › Grimme Landmaschinenfabrik, Damme
- › Westfälische Hochschule, Bocholt
- › Amazonen-Werke, Hasbergen-Gaste
- › Hochschule Osnabrück
- › en andere bedrijven en onderzoeksinstituten

Totale kosten

› € 8.429.825,00

EU-bijdrage

› € 3.718.073,00

Looptijd

› 04/2011 - 12/2014

Website

› www.smartbot.eu

GEEN OPPERVLAKKIGE BUSINESS

TKV FUNCTIONELE
OPPERVLAKKEN

GEKLEURDE TONER-PARELS OP BEDRUKTE TESTSTOF

Oppervlakken. Dat is op het eerste gezicht misschien niet het meest opwindende onderwerp, maar het is daarom niet minder belangrijk. Immers, vrijwel alle industriële sectoren werken op een of andere wijze met oppervlakken. Het INTERREG-project TKV Functionele

Oppervlakken richt zich als netwerk van 41 partners uit de wetenschap en economie op onderzoek en innovatie van verscheidene soorten oppervlakken, zoals zelfreinigende en antibacteriële. Het is onder te verdelen in zes belangrijke deelprojecten, waaronder de

ontwikkeling van een duurzame lijmplossing en een navigatiesysteem voor poedercoating. Projectmanager Joachim Schick: ‘We brengen MKB-bedrijven en wetenschappers uit beide landen bij elkaar die op zoek gaan naar technische oplossingen. Ons doel is driedig: technologieverbetering samen met een bredere toepasbaarheid, kostenefficiëntie en duurzaamheid.’

Een tastbaar voorbeeld van een deelproject is de ontwikkeling van een nieuwe inkjet-printtechnologie voor de textiel- en kledingindustrie. Je moet daarbij denken aan meer dan leuke printen op jurkjes. De technologie wordt breed toegepast in sectoren als de reclame, architectuur, decoratie en winkelinrichting. Door de diversiteit van de materialen is er op dit moment nog een groot aantal verschillende kleurstoffen en printers nodig. TKV werkt met zijn partners aan één universele, hoogwaardige printmachine. Een machine die breed toepasbaar is, en mede daardoor duurzaam en kostenbesparend. Een printer kortom, die veel bedrijven kan helpen hun productie nog efficiënter en goedkoper te maken. ‘Vele bedrijven leren elkaar tijdens ons project kennen, en plukken daar de vruchten van’, zegt Schick. ‘Zo profiteren grote bedrijven bijvoorbeeld van de specifieke deeltkennis van de kleine ondernemingen. Andersom hebben de kleineren veel aan de contacten van hun grotere partners. Culturele verschillen bestaan, maar worden grotendeels opgeheven door het gemeenschappelijke doel.’

‘Bedrijven leren elkaar tijdens ons project kennen en plukken daar de vruchten van.’

Dr. Joachim Schick

Leadpartner

› Hochschule Niederrhein, Krefeld

Projectpartners

- › Fachhochschule Münster
- › wfk Forschungsinstitute, Krefeld
- › Voig & Schweitzer, Hagen
- › Zincoat BV, Veenoord
- › Océ-Technologies bv, Venlo
- › cph Deutschland GmbH, Essen
- › Jonkman Coatings bv, Hengelo
- › en andere bedrijven en onderzoeksinstituten

Totale kosten

› € 7.536.879,30

EU-bijdrage

› € 2.996.324,83

Looptijd

› 04/2011 - 03/2015

Website

› www.tkvfo.eu

HELPENDE HAND BIJ VOEDSELINNOVATIES

FOOD FUTURE

Nederland en Duitsland behoren tot de meest innovatieve landen ter wereld op vele terreinen, en dat geldt ook zeker voor de voedingsmiddelenbranche. Waarom dan niet nóg innovatiever worden door de krachten aan beide zijden van de grens te bundelen? Voor die verbeteringen in de brede lijn van voedselproductie in de grensregio maakt het INTERREG-project Food Future zich sterk. Het begint bij de kleine bedrijven. Die komen met nieuwe ideeën. Dat kan van alles zijn. Hoe kan de conditie van planten verbeterd worden? Kunnen we een machine ontwikkelen die er voor zorgt dat eieren hygiënisch en efficiënt breken? Of hoe kunnen we bijproducten gebruiken als hoogwaardige ingrediënten of veevoer? Zo'n 180 MKB-ondernemingen hebben tot nog toe hun idee of vraag neergelegd bij Food Future, dat vervolgens meehelpt om het idee op waarde te schatten en experts van industrieën en universiteiten uit beide landen bijeenbrengt. Die experts kijken kritisch: is het een goed idee? Zo ja, dan wordt een haalbaarheidsstudie gedaan en dat leidt regelmatig tot de ontwikkeling van een nieuw product. Voorop staat het economische aspect, benadrukt Food Future-projectleider Dr. Helmut Steinkamp van het Deutsches Institut für

Lebensmitteltechnik. 'We stimuleren geen wetenschap om de wetenschap, maar kijken altijd naar de economische voordelen voor de bedrijven. Dat gebeurt door middel van meetings, workshops en seminars, maar ook zeker door concrete samenwerkingsprojecten. Dat leidt regelmatig tot langdurige samenwerking van soms wel vijf of zes bedrijven.

DE EIERBREEKMACHINE ZORGT ERVOOR DAT
EIEREN ZO HYGIËNISCH EN EFFICIËNT MOGELIJK BREKEN

We willen een raamwerk zijn dat ook op de langere termijn de helpende hand biedt aan kleine bedrijven in de levensmiddelenindustrie. Mogelijke obstakels door het verschil in taal of cultuur worden automatisch genomen omdat bedrijven simpelweg kijken naar wat het beste voor ze is', aldus Steinkamp.

'Het project leidt vaak tot langdurige samenwerkingen van meerdere bedrijven.'

Dr. Helmut Steinkamp

BEREIDING VAN LEVENSMIDDELEN MET STIKSTOF

Leadpartner

› Deutsches Institut für Lebensmitteltechnik, Quakenbrück

Projectpartners

- › Investerings- en ontwikkelingsmaatschappij voor Noord-Nederland, Groningen
- › Food-Processing Initiative, Bielefeld
- › Oost NV, Arnhem
- › NV Industriebank LIOF, Maastricht
- › en meer dan 100 bedrijven uit de voedingsmiddelenbranche

Totale kosten

› € 10.974.353,00

EU-bijdrage

› € 4.938.459,00

Looptijd

› 01/2010 - 12/2014

Website

› www.food-future.eu

STUDENTEN LEREN DE FIJNE KNEEPJES VAN HET LASSEN IN HET HBZ MUENSTER

EENSGEZIND INNOVATIEF CONCURREREN

NETWERK
GMA

Hoe kan je als bedrijf de concurrentie aangaan met lagelonenlanden in bijvoorbeeld Oost-Europa? Thomas Melchert, projectleider van Netwerk GMA, helpt het midden- en kleinbedrijf (MKB) deze uitdaging aan te gaan. Het INTERREG-project levert grensoverschrijdend steun aan zo'n 2500 bedrijven. De meeste ondernemingen zitten in de metaal- en kunststofverwerkende industrie en hebben tussen de 30 en 250 werknemers in dienst. Melchert: 'We proberen die bedrijven op tal van terreinen nóg moderner te maken. Allereerst denken we mee over de marketing. Hoe kan een onderneming zichzelf promoten, ook aan de andere kant van de grens? Op vakbeurzen zijn onze bedrijven vaak de enige stand die zichzelf presenteren als Nederlands/Duits samenwerkingsverband. Bedrijven gaan ook bij elkaar op bezoek, waarbij aan de hand van een thema de bedrijfsvoering vergeleken wordt en sterke punten worden uitgewisseld.'

'We zetten ondernemersclusters op, kleine netwerken van bedrijven aan beide zijden van de grens.'

Thomas Melchert

Netwerk GMA is ook bezig met productverbetering ofwel innovatie. Hoe kunnen bedrijven snel en efficiënt produceren zonder verspillingen? Hogescholen en laboratoria in zowel Duitsland en Nederland worden actief bij deze vragen betrokken en leveren praktische tips. Moderniseren kan ook door begeleiding van het personeel op het gebied van e-learning en automatiseringsprocessen, zegt Melchert. 'Daarnaast zetten we ondernemersclusters op, kleine netwerken van bedrijven aan beide zijden van de grens. Meestal zijn dit bedrijven van ongeveer dezelfde omvang en uit dezelfde branche, zonder dat ze directe concurrenten zijn. Hun behoeftes liggen dus dicht bij elkaar en zo kunnen ze elkaar van dienst zijn.'

Leadpartner

› Handwerkskammer Münster

Projectpartners

- › Stichting Stodt, Hengelo
- › Verenigde Maakindustrie Oost, Enschede
- › Handwerkskammer Osnabrück-Emsland, Osnabrück
- › Stichting Syntens, Enschede

Totale kosten

› € 7.783.355,00

EU-bijdrage

› € 3.502.510,00

Looptijd

› 07/2008 - 12/2014

Website

› www.netwerkama.nl

OVERSTAG NAAR SCHONE SCHEEPVAART MARITIM

‘Overtuigd van de
meerwaarde van de
samenwerking, ook
in de toekomst.’

Katja Baumann

DE TEWATERLATING VAN SIROCCO, HET EERSTE LNG-BINNENVAARTSCHIP VAN NOORD-NEDERLAND

De schepen van morgen. Dat is kort gezegd waar MariTIM zich op focust. Om die moderne schepen te ontwikkelen werken 35 Nederlandse en Duitse partners intensief samen, van universiteiten tot hogescholen en van scheepswerven tot kleinere gespecialiseerde bedrijven. MariTIM is onder te verdelen in drie grote deelprojecten die als gemeenschappelijke noemer de ontwikkeling van de innovatie van scheepsaandrijvingen hebben.

Katja Baumann is als projectleider nauw betrokken bij het INTERREG-project.

‘We hebben het allereerste passagiersschip ontwikkeld dat op de Waddenzee volledig op vloeibaar aardgas ofwel Liquefied Natural Gas (LNG) vaart. Voor onze projecten worden haalbaarheidstudies en analyses gemaakt door onze Nederlandse en Duitse partners.’ MariTIM richt zich niet alleen op innovaties voor passagiersschepen, ook bij andere type schepen wordt gekeken hoe die zo milieuvriendelijk mogelijk kunnen varen.

Onlangs is ook het eerste binnenvaartschip in gebruik genomen met een LNG-aandrijving. ‘Dat is goed voor het milieu,’ vertelt Baumann, ‘en is goedkoper dan conventionele brandstof.’

Voor de kustscheepvaart kijken we naar de mogelijkheden hoe die deels met behulp van zeilen kunnen varen. Daarvoor ontwikkelen we bij vrachtschepen een windzeilsysteem met aërodynamisch werkende rotoren.’

Kennisinstellingen en het maritieme bedrijfsleven wisselen informatie uit door elkaar regelmatig te bezoeken. MariTIM organiseert workshops, conferenties en excursies aan beide kanten van de grens. Baumann: ‘We maken een systeemvergelijking tussen aandrijvingsystemen, in theorie en praktijk. Het uitgangspunt is telkens: Wat is een schoon en kostenefficiënt alternatief?’ De projectleider is overtuigd van de meerwaarde van de samenwerking: ‘Ik zal er alles aan doen om de samenwerking voort te laten bestaan, ook als het project ten einde loopt.’

Leadpartner

› Maritimes Kompetenzzentrum, Leer

Projectpartners

- › Koedood Dieselservice, Hendrik Ido Ambacht
- › Wärtsilä Netherlands, Drunen
- › LAIS Nord, Leer
- › Cofely West Industrie, Roden
- › Hochschule Emden/Leer, Leer
- › MFH Marine- und Faserverbundtechnik Haring, Emden
- › BOMA Maschinenbau, Borken
- › NHL Hogeschool, Leeuwarden
- › DST, Duisburg
- › en andere bedrijven en onderzoeksinstituten

Totale kosten

› € 8.767.417,00

EU-bijdrage

› € 2.959.989,00

Looptijd

› 01/2011 - 03/2015

Website

› www.maritim-de-nl.eu

BARRIERES NEMEN, HORIZON VERBREDEN

MECHATRONICA VOOR MKB

‘Voor bedrijven is er vaak geen directe noodzaak om voor externe expertise over de grens te kijken. Immers, expertise is ook altijd wel in je eigen land te vinden. Maar als een onderneming eenmaal die stap waagt levert dat vaak veel op. Maar je moet wel ergens beginnen. Wij proberen te stimuleren dat MKB’ers hun actieradius en horizon verbreden.’ Angelika van der Kooi, projectleider van Mechatronica voor MKB, vertelt over het slechten van barrières op het gebied van innovatie, maar ook op taalkundig en intercultureel vlak.

Het INTERREG-project biedt de helpende hand aan ongeveer 250 MKB-bedrijven in de regio’s langs de gehele lengte van de Nederlands/Duitse grens. Deelnemende ondernemingen hebben een zeer gevarieerde achtergrond. Sommigen produceren machines voor de levensmiddelenindustrie of de landbouwsector, anderen maken eindproducten zoals een detectieapparaat om scheurtjes in eieren te ontdekken of elektronische fietsen voor minder validen.

Van der Kooi: ‘Intermediairs spelen een essentiële rol bij het tot stand brengen van de samenwerking. Deze intermediairs zijn

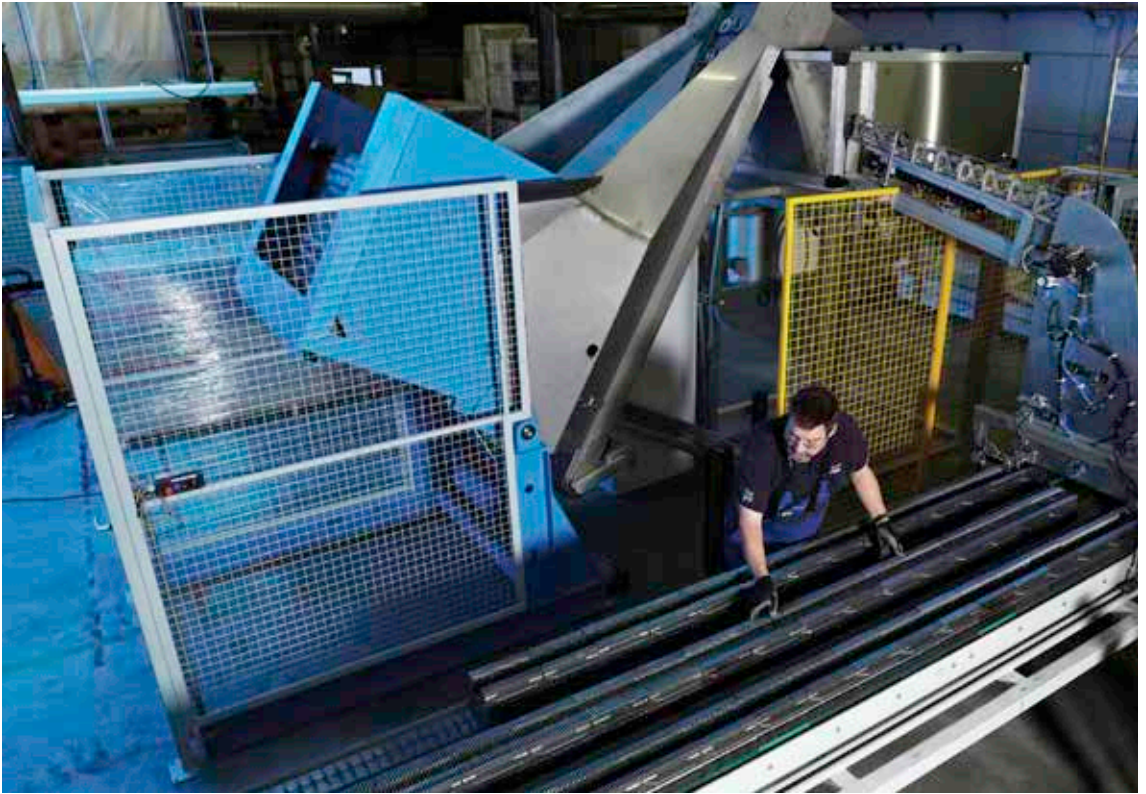
bijvoorbeeld de Nederlandse Kamer van Koophandel, de Duitse Wirtschaftsförderungseinrichtungen en hogescholen. Zij leggen de link tussen MKB’ers en kenniscentra of economische ontwikkelingsmaatschappijen. Die intermediairs hebben de contacten en – ook niet onbelangrijk – het vertrouwen van de bedrijven. Ondernemers willen natuurlijk de concurrentie ook niet wijzer maken.

‘Sterke punten uit
Nederland en Duitsland
bijeenvragen.’

Angelika van der Kooi

Meerwaarde van het mechatronica-project is het bijeenbrengen van sterke punten van Nederland als flexibiliteit en openheid met de Duitse krachten als zorgvuldige planning en nauwgezetheid. Als bedrijven hiervoor open staan, verloopt de samenwerking meestal heel goed. Er zijn contacten gemaakt die nog lange tijd stand zullen houden.’

ONTWIKKELING VAN EEN PROTOTYPE VOOR DE PRODUCTIE
VAN ALUMINIUM VERWARMINGSBUIZEN BIJ REVENTA IN HET DUITSE HORSTMAR

PROTOTYPE VAN EEN INNOVATIEVE
ZALM-SNIJMACHINE VAN INOTEC IN MEPPEN

Leadpartner

- › EUREGIO e.V., Gronau

Projectpartners

- › Kamer van Koophandel, Den Haag
- › Stichting STODT, Hengelo
- › TechnologieCentrum Noord-Nederland, Groningen
- › Wirtschaftsförderungsgesellschaft für den Kreis Borken, Ahaus
- › Fachhochschule Münster
- › Universiteit Twente, Enschede
- › Gesellschaft für Wirtschaftsförderung im Kreis Warendorf, Beckum
- › Emsland GmbH, Meppen
- › Westfälische Hochschule, Bocholt
- › Universität Duisburg-Essen, Duisburg
- › Landkreis Grafschaft Bentheim, Nordhorn
- › en meer dan 100 Nederlandse en Duitse MKBers

Totale kosten

- › € 18.371.790,00

EU-bijdrage

- › € 7.277.395,00

Looptijd

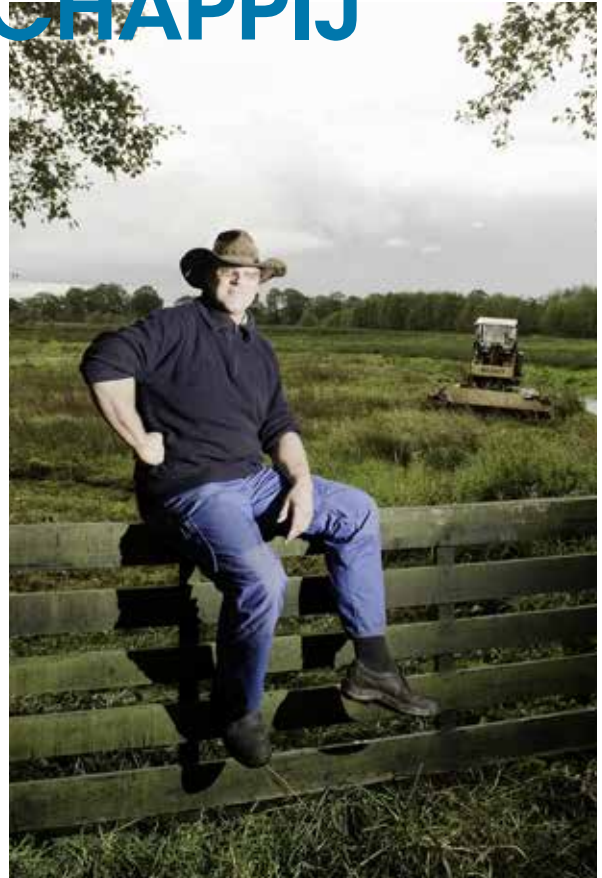
- › 03/2009 - 06/2015

Website

- › www.mechatronica-mkb.eu

DUURZAME RELATIES, DUURZAME MAATSCHAPPIJ NEND

Hennep als isolatiemateriaal. Het winnen van biomassa uit natte veengebieden. Een huis geheel van gemaakt van zonnepanelen. Het afvangen van CO2 en tot aardgas maken. Het zijn zo maar een paar voorbeelden van projecten die moeten leiden tot het duurzamer maken van de noordelijke regio's van Nederland en Duitsland, onder de verzamelnaam NEND. Projectleider Peter Schouwstra vertelt dat hij en zijn collega's telkens rekening houden met de laatste ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid. 'We hebben in het kader van het INTERREG-project een groot grensoverschrijdend netwerk opgebouwd. Veel MKB-bedrijven zijn intensief betrokken bij onze projecten. Grote bedrijven redden het vaak wel zonder subsidies. Maar juist die kleine ondernemers zijn essentieel voor het slagen van een project, omdat de duurzaamheid zich dan nestelt in de haarvaten van de maatschappij.' Volgens Schouwstra zijn subsidies essentieel, zeker bij het energievraagstuk. 'Als overheid - regionaal, landelijk of Europees - heb je een voorbeeldfunctie. Overheden moeten ontwikkelen, aanjagen, stimuleren. Dat leidt tot spin-off op vele terreinen.'

MARCEL OOMEN OP ZIJN WERKTERREIN. RIET OOGSTEN IN DRASSIGE NATUURGEBIEDEN BIJ APPINGEDAM

'Uitwisseling van kennis, producten en cultuur.'

Peter Schouwstra

WOUD VAN WOUDEBERG VAN HET KENNISCENTRUM
DUURZAME ENERGIE, NHL HOGESCHOOL LEEUWARDEN

De eigen identiteit van de betrokken partijen aan weerszijden van de grens leidt tot gemeenschappelijke noemers, vertelt Schouwstra. ‘Culturele verschillen zijn interessant. In het algemeen kun je zeggen dat de Duitsers iets meer ambitie tonen op de lange termijn en dat Nederlanders een stukje pragmatischer zijn, vooral in de directe omgang. Die verschillen zie ik niet als barrières, maar juist als iets positiefs. Los van de kennis- en productuitwisseling is ook dat cultuurverschil erg leerzaam.’

Leadpartner

› Provincie Groningen

Projectpartners

- › Provincie Drenthe, Assen
- › 3-N Dienstleistungen GmbH, Werlte
- › TechnologieCentrum Noord-Nederland, Groningen
- › Technische Universiteit, Delft
- › Mirolux Anlagenbau GmbH, Dersum
- › Noordelijke Hogeschool Leeuwarden
- › Hochschule Ostwestfalen-Lippe, Detmold
- › Hanze University Groningen
- › twee Duitse Landkreise (Aurich, Emsland)
- › drie Nederlandse gemeenten (Haren, Hoogezand-Sappemeer, Leeuwarden)

Totale kosten

› € 7.542.108,00

EU-bijdrage

› € 3.393.949,00

Looptijd

› 07/2009 - 03/2014

MET ZORG KENNIS EN CULTUUR UITWISSELEN

TELEMEDICINE & PERSONALIZED CARE

Diabetici hoeven niet langer te prikken om erachter te komen hoeveel insuline ze moeten toedienen, en wanneer. Hiervoor zorgt een minuscule sensor die in het oog van diabetici wordt geplaatst en automatisch de suikerspiegel meet. De sensor is ontwikkeld door Telemedicine & Personalized Care, de overkoepelende naam voor negen grensoverschrijdende deelprojecten die met de gezondheidszorg te maken hebben. In een ander project is een computerspel ontwikkeld dat kinderen met evenwichtsproblemen helpt revalideren. De hardware van de game is ontwikkeld door intensieve samenwerking tussen Nederlandse en Duitse bedrijven. De game en de hardware zijn getest in een Nederlands revalidatiecentrum. Bij die testfase werden zowel kinderen als therapeuten betrokken. Dit zijn slechts twee voorbeelden, maar voor alle deelprojecten geldt dat er Duitse en Nederlandse partijen aan deelnamen en er optimaal gebruik werd gemaakt van ieders specialisme. 'Kennisuitwisseling tussen beide landen is in

deze projecten een belangrijke voorwaarde,' vertelt Evelien Dijk, projectmanager bij ontwikkelingsmaatschappij Oost NV, leadpartner van het INTERREG-project Telemedicine. 'Het project richt zich daarnaast ook op een langdurige samenwerking tussen de projectpartners. Daarvoor moet soms wel een aantal cultuurverschillen overbrugd worden. Om ondernemers dat te laten ervaren is er een bustour georganiseerd waarbij Duitse ondernemers naar Nederlandse bedrijven gingen en Nederlandse ondernemers Duitse bedrijven bezochten. Tijdens die busrit kregen de ondernemers uitleg over de *do's and don'ts* wat betreft het zakendoen in beide landen. Kortom: waar moet je op letten bij de burens? Ook dat is belangrijk als het gaat om samenwerking over de grens.'

'Cultuurverschillen overbruggen voor langdurige samenwerking.'

Evelien Dijk

KINDEREN MET EEN EVENWICHTSSTOORNIS
REVALIDEREN MET BEHULP VAN EEN COMPUTERSPEL

Leadpartner

› Oost NV, Arnhem

Projectpartners

- › NovioTech BV, Nijmegen
- › MobiHealth, Enschede
- › Gewinet, Osnabrück
- › Zorginnovatieforum, Groningen
- › Mecon Engineering, Doetinchem
- › Grendel Games, Leeuwarden
- › Indes BV, Enschede
- › QC1 GmbH, Münster
- › Fachhochschule Münster
- › en andere bedrijven en onderzoeksinstituten

Totale kosten

› € 10.122.296,16

EU-bijdrage

› € 3.884.810,57

Looptijd

› 07/2010 - 05/2015

Website

› www.telemedicineandpersonalizedcare.eu

SAMEN STRIJDEN TEGEN ALLERGIE

UNIHEALTH

Minstens 100 miljard euro per jaar. Dat zijn naar schatting de kosten van het uitvallen van arbeidskrachten binnen de Europese Unie als gevolg van allergische reacties op alledaagse zaken als huisstof, dierharen, levensmiddelen en chemicaliën. Unihealth werkt hard om het leven van deze mensen gezonder te maken en zo de kosten voor werkgevers omlaag te brengen. Het INTERREG-project ontwikkelt een sensorsysteem dat allergenen en biomarkers kan detecteren, zodat er gekeken kan worden wat er in een lichaam gaande is. Dr. Andreas Goehlich is projectleider van Unihealth. Hij is deskundige op het gebied van halfgeleiders en werkzaam aan het Fraunhofer Instituut IMS, dat leiding geeft aan het project. Andere, grote Nederlandse partners zijn Radboud Universiteit in Nijmegen en Wageningen Universiteit. Zo'n 20.000 stoffen kunnen een allergische reactie veroorzaken. Unihealth ontwikkelt in samenhang met MKB'ers een compact apparaat voor de snelle analyse van monsters van lucht, chemicaliën of voedingsmiddelen. Dit kan allergiegevoelige mensen helpen een

vroege diagnose te stellen of deze stoffen te vermijden. Goehlich: 'We zitten aan het begin van de keten. Op microniveau kijken we hoe we de leef- en werkomgeving veiliger en schoner kunnen maken. Tegelijkertijd werken we bijvoorbeeld ook aan het schoner maken van drinkwater in de derde wereld.'

De samenwerking verloopt zeer goed, vertelt Goehlich. 'Onze kennis is complementair, we vullen elkaar goed aan. Niet alleen ontmoeten Duitse en Nederlandse wetenschappers elkaar op conferenties, maar ze voeren ook daadwerkelijk samen experimenten uit in onderzoeksinstellingen.' Goehlich is ervan overtuigd dat het project een vervolg krijgt. 'MKB'ers reageren positief. Normaal gesproken spelen concurrentieoverwegingen een rol, maar omdat wij erbij betrokken zijn stopt de samenwerking niet als het eerste doel bereikt is.'

IN HET FRAUNHOFER MST-LAB IN DUISBURG ONTWIKKELT MEN EEN
SENSORSYSTEEM DAT ALLERGENEN EN BIOMARKERS KAN DETECTEREN

‘Duitse en Nederlandse
wetenschappers delen
kennis en voeren samen
experimenten uit.’

Dr. Andreas Goehlich

Leadpartner

› Fraunhofer IMS, Duisburg

Projectpartners

- › Radboud Universiteit Nijmegen
- › Wageningen Universiteit
- › ModiQuest BV, Nijmegen
- › Nanosens, Zutphen
- › Tweehuysen BV, Nijmegen
- › SoliMateS, Enschede
- › Surfix BV, Wageningen

Totale kosten

› € 4.890.850,00

EU-bijdrage

› € 2.224.254,00

Looptijd

› 01/2009 - 04/2014

Website

› www.unihealth.info

SPOREN ZOEKEN, VERHALEN VINDEN VIEW

‘Het cultuurhistorisch belang komt vaak mooi samen met de waarde voor de natuur.’

Dietrich Cerff

‘Bij cultuurlandschappen denkt iedereen aan agrarisch gebied, maar ook bossen zijn in de loop de jaren sterk door de mens beïnvloed. Visvijvers, houtwallen, lanen, sterrenbossen, noem maar op. Vaak sporen die de mensen eeuwen geleden hebben achtergelaten.’ Dat vertelt Dietrich Cerff, projectcoördinator van VIEW, dat als doel heeft die sporen in het boslandschap te tonen aan het publiek en het

historisch erfgoed te beheren, van de Veluwe tot Duisburg. Een bos vertelt talloze verhalen, aldus Cerff. ‘Weet je bijvoorbeeld waarom in de oude mijnstreken vaak dennenbossen staan? Dat komt omdat naaldhout het enige hout is dat kraakt voordat het breekt. Zo was dat het ideale hout voor de ondersteuning van de mijn-gangen, omdat dat het behalve stevig is ook op tijd waarschuwt.’

WALLEN EN HAGEN BEGRENZEN AL 500 JAAR HET REICHSWALD

VIEW is een INTERREG-project met grote Nederlandse partijen als Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en Stichting Huis Bergh en het Duitse Regionalforstamt Niederrhein. Door middel van excursies, wandel- en fietsroutes, brochures, vouwkaarten, een inter-site, themapaden en een boekenserie over

landschappen leren mensen de verhalen kennen achter de bossen. Het cultuurhistorisch belang komt vaak mooi samen met de waarde voor de natuur, zegt Cerff. Kevers, spechten en paddenstoelen gedijen het beste in bossen met dood hout. Dat zie je terug in oude lanen of houtwallen in productiebossen.

‘In Duitsland heeft het thema bosgeschiedenis een rijke geschiedenis en wordt het al lang wetenschappelijk benaderd. In Nederland begint men het in de beheerspraktijk te integreren. Behalve dat sommige bossen letterlijk de grens over steken, ligt de meerwaarde van de grensoverschrijdende samenwerking dus in het leren van de verschillen in bosbeheer.’

Leadpartner

› NABU-Naturschutzstation Niederrhein e.V., Kranenburg

Projectpartners

- › Vereniging Natuurmonumenten Gelderland, Arnhem
- › Vereniging Natuurmonumenten Noord-Brabant en Limburg, Eindhoven
- › Regionalforstamt Niederrhein, Wesel
- › Stichting Huis Bergh, 's-Heerenberg
- › Staatsbosbeheer Regio Oost, Deventer

Totale kosten

› € 1.282.560,00

EU-bijdrage

› € 602.488,00

Looptijd

› 01/2011 - 03/2014

Website

› www.bosgeschiedenis-euregio-rijnwaal.eu

BRANDSTOF VAN DE TOEKOMST GROENGAS

VERGISTINGSINSTALLATIE BIJ EEN BOERDERIJ IN NIEDERSACHSEN

‘Partijen uit verscheidene landen zoeken elkaar nadrukkelijk op en zullen dat blijven doen.’

Johan Scholte

‘Iemand heeft wel eens treffend gezegd: als je kijkt naar de productie van biogas, kan je het vergelijken met een auto uit de jaren ’50. Het ziet er mooi uit en het gaat de goede kant op, maar er is dus nog een wereld te winnen. Daar proberen wij hard aan mee te werken.’ Johan Scholte van de provincie Drenthe vertelt over GroenGas, een veelomvattend INTERREG-project waarbij overheden, het bedrijfsleven en onderzoeksinstituten samenwerken om het optimale uit biogas te halen. ‘We zijn betrokken bij het gehele traject, van onderzoek en logistiek tot het daadwerkelijke gebruik. Een

belangrijke uitdaging is bijvoorbeeld: hoe kunnen we vrachtwagens zover krijgen ook op biogas te gaan rijden? Daarvoor moeten er vulpunten komen, met de transportsector worden overlegd en vrachtwagens worden omgebouwd.'

De samenwerking tussen Nederland en Duitsland verloopt erg goed, zegt Johan Scholte.

'Op de verschillen tussen beide kanten van de grens is de wet van de remmende voorsprong van toepassing. Duitse partijen hebben meer ervaring met vergisting van gewassen tot biogas, omdat daar vanuit de politiek sinds een aantal jaren meer steun is, onder meer in de vorm van structurele subsidie. Er zijn daar veel relatief kleine vergistingsinstallaties.

In Nederland ontwikkelen we juist expertise op het gebied van grotere installaties,' aldus Scholte.

Ondanks de verschillen is gas vooral een Europees vraagstuk. 'Dat zie je in het feit dat er ook vanuit Scandinavië interesse is voor het onderwerp. Partijen uit verscheidene landen zoeken elkaar nadrukkelijk op, en ik weet zeker dat ze dat ook in de toekomst zullen blijven doen.'

Leadpartner

› Provincie Drenthe, Assen

Projectpartners

- › Provincie Groningen
- › Provincie Fryslân, Leeuwarden
- › Fachhochschule Münster, Steinfurt
- › Orgaworld BV, Drachten
- › HoSt, Enschede
- › 3N, Werlte
- › Carl von Ossietzky Universität Oldenburg
- › Groot Zevert Vergisting BV, Beltrum
- › Raiffeisen-Warengenossenschaft Emsland-Süd eG, Lünne
- › KWS SAAT AG, Einbeck
- › en andere bedrijven en onderzoeksinstituten

Totale kosten

› € 9.746.100,00

EU-bijdrage

› € 9.903.180,00

Looptijd

› 02/2011 - 12/2014

Website

› www.groengasproject.eu

GROOTSCHALIGE BIOMASSAVERGISTER IN GRONINGEN

BRUGGEN BOUWEN, GRENZEN SLECHTEN

NPR MEINWEG

Natuur en cultuur laten zich niet vangen door grenzen. Dat is bijna nergens beter te zien dan in de Nationaalparkregio Meinweg, waar natuurschoon en cultuurgeschiedenis aan beide kanten van de Nederlands/Duitse grens met elkaar zijn herenigd. Volgens projectleider Silke Weich heeft het gebied een lange gemeenschappelijke geschiedenis: 'In de Middeleeuwen maakten de dorpen al gezamenlijk gebruik van het gebied op het vlak van de houtkap en schapenteelt. We hebben de regio nu letterlijk grensoverschrijdend gemaakt door de bouw van een houten brug over de Boschbeek die de twee landen scheidde.' Maar het INTERREG-project behelst meer. Door het verbinden van bedreigde biotopen kan de natuur zich grensoverschrijdend ontwikkelen. Het gebied is bijzonder door het terrassenlandschap dat gevormd is in de IJstijd door de Rijn en de Maas. 'Die terrassen zijn voor Nederland uniek. In feite loop je vanuit Nederland omhoog de grens over naar Duitsland.'

Wandelaars en fietsers kunnen op themaroutes de regio beter leren kennen. Tweetalige gidsen vertellen bezoekers over de cultuurhistorie in de streek. Uitkijktorens tonen de mensen een fraai overzicht van het landschap. Volgens Weich werpt het project ook op persoonlijk vlak zijn vruchten af: 'Mensen die in het gebied werken - bijvoorbeeld in de horeca - hebben we opgeleid als ambassadeurs van de Meinweg.'

'Wij hebben mensen
als ambassadeurs
opgeleid.'

Silke Weich

Zo ontstaat er betrokkenheid bij het gebied en vinden talrijke interessante ontmoetingen plaats. Bezoekers, werknemers, inwoners, allemaal ontmoeten ze elkaar in dit prachtige gebied, aan weerszijden van en op de grens.'

DE BOSCHBEEK, DE NATUURLIJKE GRENS TUSSEN NEDERLAND EN DUITSLAND, NU OOK VOOR WANDELAARS TE OVERBRUGGEN

OCHTENDMIST HANGT BOVEN HET ELFENMEER, TEN OOSTEN VAN ROERMOND

Leadpartner

- › Deutsch-niederländischer Naturpark Maas-Schwalm-Nette, Roermond

Projectpartners

- › Gemeente Roermond
- › Gemeente Roerdalen
- › Stadt Wassenberg
- › Stadt Wegberg
- › NABU-Naturschutzstation Haus Wildenrath, Wegberg
- › Staatsbosbeheer Regio Zuid, Tilburg
- › Overlegorgaan Nationalpark De Meinweg, Randwijck-Maastricht
- › Landesbetrieb Wald und Holz, Wesel

Totale kosten

- › € 950.000,00

EU-bijdrage

- › € 475.000,00

Looptijd

- › 04/2009 - 06/2013

Website

- › www.npr-meinweg.eu

VAN VIES GRAS NAAR SCHOON GAS

ENERGIELAND BIORES

'Wetenschap en
bedrijfsleven aan
beide zijden van de
grens vullen elkaar
naadloos aan.'

Frederik Wanink

PROEFLANDSCHAP MET DIVERSE TESTGEWASSEN. WELK GEWAS
KAN HET BEST VERWERKT WORDEN TOT BIOGAS?

Biogas is een schoon en kwalitatief goed alternatief voor aardgas, dat het op den duur zelfs deels kan gaan vervangen. Maar voor het zover is moet er wel een hoop onderzoek gedaan worden naar de mogelijkheden. Energieland BIORES is een grensoverschrijdend INTERREG-project dat zich richt op onderzoek en toepassing van biogas. Projectleider Frederik Wanink legt uit wat hij doet om zo goedkoop en duurzaam mogelijk biogas te maken.

‘We gebruiken bijvoorbeeld bermgras om biogas op te wekken. Dat heeft als voordeel dat het anders wegtrot, en je dus gas produceert dat je normaal niet zou hebben. Bermgras heeft als nadeel dat er spullen inzitten die fermentatie in de weg zitten en het dus relatief weinig gas oplevert. Daarom is er een zogenoemde voorbehandeling nodig die ervoor zorgt dat het percentage omhoog gaat. Wat wij doen is testen welke machine daarvoor het meest geschikt is.’

Maïs leent zich er wel zeer goed voor om omgezet te worden in biogas en wordt daarom, vooral in Duitsland, veelvuldig ingezet. Maar kan maïs niet veel beter als veevoer gebruikt worden? Dat is de maatschappelijke discussie waar Energieland BIORES terdege rekening mee houdt. Wanink: ‘We zijn dus op zoek naar andere gewassen die omgezet kunnen worden in biogas. Het liefst gebruiken we tussenge-

wassen. Dat zijn gewassen die geteeld worden als de grond niet gebruikt wordt. We testen bijvoorbeeld zonnebloemen, gerst of koolzaad.’

Het grensoverschrijdende karakter van het project is absoluut een meerwaarde, volgens Wanink. ‘Duitsland beschikt over een grote industrie op het gebied van duurzaamheid. Nederland is weer goed in landbouwonderzoek en businessmodellen ontwikkelen. Zo vullen wetenschap en bedrijfsleven aan beide zijden van de grens elkaar aan.’

Leadpartner

› Landwirtschaftskammer NRW, Münster

Projectpartners

- › Fachhochschule Münster, Steinfurt
- › PlanET Biogastechnik GmbH, Vreden
- › Kreis Steinfurt
- › DNL-contact, Steinfurt
- › Landwirtschaftskammer Niedersachsen, Meppen
- › Bioenergiecluster Oost-Nederland, Enschede
- › Biogasvereniging Achterhoek, Aalten
- › AOC Oost, Almelo

Totale kosten

› € 1.666.674,00

EU-bijdrage

› € 833.337,00

Looptijd

› 01/2009 - 11/2012

Website

› www.biores.info

DIEPGRAVEND MET DE BUREN

2013 -
LAND DER
ENTDECKUNGEN

‘Politieke grenzen bestaan niet in de archeologie, dus is het logisch dat deze samenwerking tot stand is gekomen. Dat zien we ook in het feit dat links en rechts van de grens amper onderscheid is in wat er uit de grond komt. Die objecten hebben we samengevoegd in tentoonstellingen, boeken, catalogi en wetenschappelijke artikelen, om een nog beter beeld te krijgen van de geschiedenis van de regio. Het creëren van dat totaalbeeld is het eigenlijke doel van het project.’ Dat zegt Dr. Jan Kegler, projectleider en medebedenker van Land van Ontdekkingen, het archeologische INTERREG-project dat het gehele Friese kustgebied bestrijkt, van het Nederlandse Friesland tot het Duitse Ostfriesland. De dingen die uit de grond komen kunnen van alles zijn, van boomstamkano’s tot muntschatten en van scherven tot gouden schalen. Gebruiksvoorwerpen van de steentijd tot de huidige tijd, met als zwaartepunt de Middeleeuwen.

Leadpartner

› Ostfriesische Landschaft, Aurich

Projectpartners

- › Rijksuniversiteit Groningen - Groningen Institute of Archaeology
- › Groninger Museum, Groningen
- › Fries Museum, Leeuwarden
- › Drents Plateau, Assen
- › Ostfriesisches Landesmuseum, Emden
- › Niedersächsisches Landesamt für Denkmalpflege, Oldenburg
- › Ev.-Luth. Kirchengemeinde Dornum
- › Marschenrat zur Förderung der Forschung im Küstengebiet e.V., Wilhelmshaven
- › Drenth's Museum, Assen
- › en de Provincies Fryslân, Groningen en Drenthe

Totale kosten

› € 983.540,00

EU-bijdrage

› € 491.770,00

Looptijd

› 09/2010 - 06/2014

Website

› www.land-der-entdeckungen.nl

WAMBUIS (GEWATTEERD VEST) UIT GRONINGEN (16E EEUW N. CHR)

DE GOUDEN ZONNESCHIJF VAN MOORDORF IN OSTFRIESLAND (1500-1300 V.CHR)

‘Het volgende doel moet zijn dat Nederlandse en Duitse archeologen ook echt samen met hun poten in de modder staan,’ aldus Kegler. ‘Ook willen we het publiek nog meer bij de opgravingen betrekken, onder meer door de hulp van amateur-archeologen te vragen. De bevolking in Nederland is over het algemeen nauwer betrokken bij de archeologie in de vorm van stichtingen en verenigingen. In Duitsland mag een amateur met een

‘Politieke grenzen bestaan niet in de archeologie, dus samenwerking is logisch.’

Dr. Jan Kegler

metaaldetector niet zomaar op pad, die moet een vergunning hebben. Daarentegen hoor ik van Nederlanders vaak dat alles in Duitsland zo goed is geregeld. De clichés worden dus bevestigd, maar dat is alleen maar goed. Zo kunnen we in de toekomst nog veel van elkaar leren, hopelijk ook in de praktijk.’

GRENZENLOZE ZORG, ZORGENLOZE ZEKERHEID

EURSAFETY
HEALTH-NET

Het project EurSafety heeft als doelstelling de patiëntveiligheid in de grensregio te waarborgen. De nadruk ligt daarbij op de preventie van ziekenhuisinfectieziekten door antibioticaresistente bacteriën, een groot probleem. Prof. Dr. Alex Friedrich is als projectleider nauw betrokken bij EurSafety. ‘In theorie is de Nederlands/Duitse grens open voor patiënten, maar in de praktijk nog niet. Dat komt door grote verschillen op het gebied van kwaliteit van zorg in de ziekenhuizen en verpleeghuizen. Zo komen er in Duitsland tot dertig keer meer ziekenhuisbacteriën voor. Het is dus op dat terrein onveilig voor Nederlandse patiënten om naar een ziekenhuis van de oosterburen te gaan. Voor Duitse patiënten die naar Nederland gaan betekent het op hun beurt dat ze regelmatig in quarantaine moeten. Andersom zijn er bijvoorbeeld drie keer zoveel postoperatieve wondinfecties in Nederland.’

Om patiëntveiligheid te waarborgen heeft EurSafety een certificaat in het leven geroepen. Friedrich: ‘Zo’n internationaal keurmerk op het gebied van ziekenhuisbacteriën is in Europa uniek. De verschillen tussen beide kanten van de grens op specifieke deelterrinen moet kleiner worden, en daarvoor moet de gemiddelde kwaliteit vanzelfsprekend omhoog.’ Bijkomend voordeel is dat ziekenhuizen een grotere groep patiënten kunnen bedienen, en zich daardoor nog meer specialiseren, zonder die specialisatie af te hoeven staan aan bijvoorbeeld een ziekenhuis in de Randstad waar wel genoeg patiënten met een bepaald ziektebeeld zijn. ‘Patiënten die in Groningen op de wachtlijst staan, moeten in de toekomst zonder problemen naar Oldenburg of Leer kunnen, zonder zich zorgen te maken om eventuele nieuwe risico’s,’ aldus Friedrich. ‘De landengrens die op het gebied van de zorg nog steeds bestaat moet weg, dat is het beste voor iedereen. Maar de veiligheid staat voorop.’

PROF. DR. ALEX W. FRIEDRICH, PROJECTLEIDER VAN EURSAFETY HEALTH-NET EN HOOFD VAN DE AFDELING MEDISCHE MICROBIOLOGIE IN HET GRONINGSE ZIEKENHUIS UMCG

‘In theorie is de Nederlands/Duitse grens open voor patiënten, maar in de praktijk nog niet.’

Prof. Dr. Alex Friedrich

Leadpartner

› Universitair Medisch Centrum Groningen

Projectpartners

- › Westfälische Wilhelms-Universität Münster
- › Landeszentrum für Gesundheit und Arbeit, Münster
- › Niedersächsisches Landesgesundheitsamt, Hannover
- › Kassenärztliche Vereinigung Westfalen-Lippe, Münster
- › Universiteit Twente, Enschede
- › Universitätsklinikum Düsseldorf
- › Gesundheitsamt Rhein-Kreis Neuss, Grevenbroich
- › Canisius-Wilhelmina Ziekenhuis, Nijmegen
- › en andere zorginstellingen en bedrijven

Totale kosten

› € 8.107.550,00

EU-bijdrage

› € 4.053.775,00

Looptijd

› 11/2008 - 06/2015

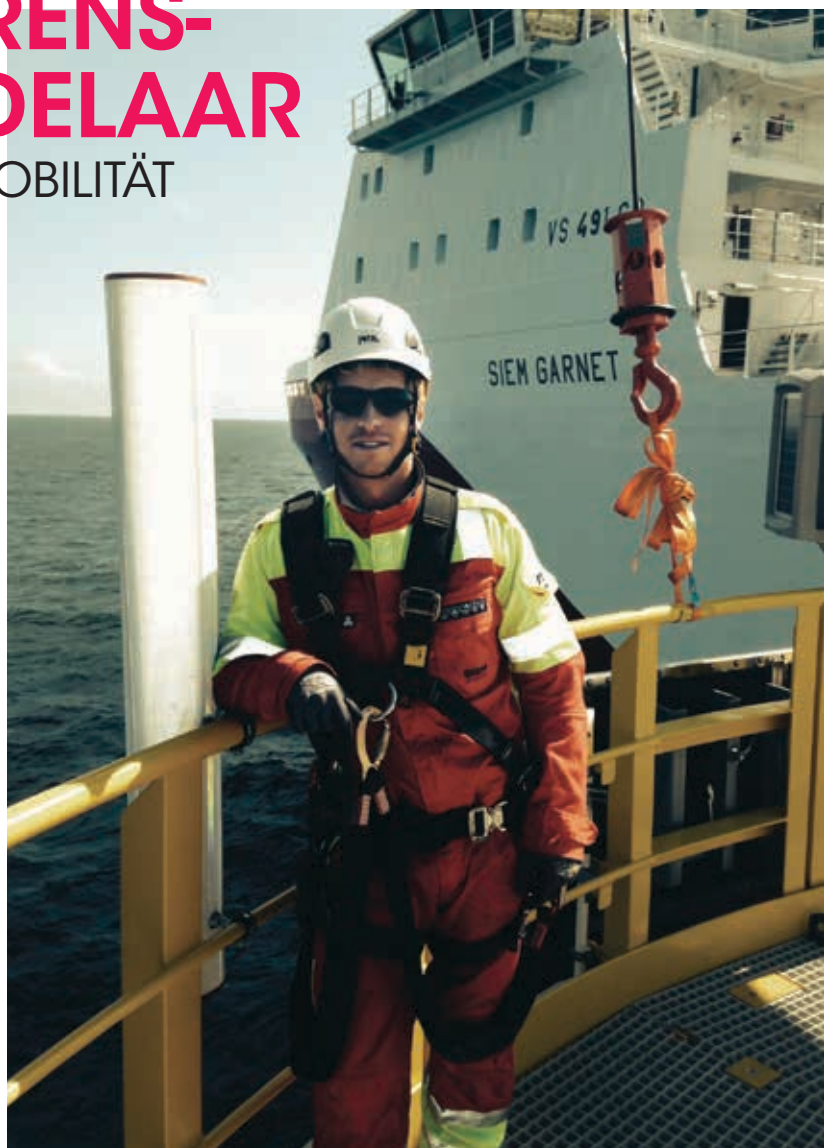
Website

› www.eursafety.eu

OMMEZWAAI VOOR DE GRENS- PENDELAAR MOBILITÄT

‘Werken in het buurland moet geen doel op zich worden, maar het kan wel een stuk simpeler.’

Hinrich Kuper

JAMES MADDEN WOONT IN NEDERLAND EN WERKT IN DUITSLAND ALS OFFSHORE-KABELLEGGER

‘Als je vanuit Groningen naar Vlissingen verhuist, zo’n 350 kilometer, dan blijf je in hetzelfde systeem. Als je 60 kilometer oostwaarts gaat werken, dan verandert er heel veel.’

Onder de naam Mobilität geeft Hinrich Kuper al veertien jaar vanuit Nieuweschans advies aan mensen die in Duitsland wonen en in Nederland werken of andersom. Deze zogeheten grenspendelaars lopen ondanks het openstellen van de grenzen nog steeds aan tegen grote veranderingen op het vlak van belastingen, sociale verzekering en verblijfsrecht. ‘Politici zeggen vaak: de grenzen bestaan niet meer. Maar die grenzen zijn er nog wel degelijk. Als je een dagje gaat winkelen merk je daar weinig van, maar als je in het buurland gaat werken of wonen, dan is de term emigreren nog steeds op z’n plaats. Daarom zit ik hier. Om de mensen advies op maat te geven. Vragen waar de websites van de overheden geen antwoord op hebben.’

Er zijn veel zaken die mensen niet weten, want de wet- en regelgeving in de twee landen verschilt nogal. Zo heb je als Nederlander die werkt in Duitsland recht op Duitse kinderbijslag, die drie keer zo hoog is. Andersom kan je in Nederland gebruik maken van de hypotheekrenteaftrek. En Duitse werkgevers betalen weer drie keer zo weinig reiskostenvergoeding. Voorbeelden te over dus.

Kuper: ‘Voor iedereen is het een persoonlijke rekensom. Mensen willen weten waar ze aan toe zijn, en dat is logisch.’ Het belangrijkste is volgens Kuper dat regels meer gelijkgesteld worden en dat de overheidsinstanties toegankelijker worden. ‘Werken in het buurland moet geen doel op zich worden, maar het kan wel een stuk simpeler. Dan wordt de actieradius van bewoners van het grensgebied een stuk groter. Dat brengt de mensen uit de landen dicht bij elkaar en is dus goed voor de Europese eenwording.’

Leadpartner

› Eems Dollard Regio, Bad Nieuweschans

Totale kosten

› € 624.280,00

EU-bijdrage

› € 312.140,00

Looptijd

› 01/2011 - 06/2015

DE DUITSE LUZIA CHRISTIANS WERKT AL BIJNA TIEN JAAR OVER DE GRENS ALS VERPLEEGSTER IN WINSCHOTEN

BIJ EEN CRISIS BELLEN MET DE BUREN SAFEGUARD

Dierziekten houden geen rekening met grenzen. Dus is het meer dan logisch dat Nederland en Duitsland, beide grote spelers binnen de Europese voedsel- en landbouwsector, nauw met elkaar samenwerken. Zeker als je bedenkt dat het grensgebied een van de regio's is binnen Europa met de grootste veedichtheid. Het project SafeGuard heeft als doel de diergezondheid en voedselveiligheid te verbeteren, alsmede epidemische dierziekten en zoonosen te bestrijden.

Waarom heeft de sector zelf behoefte? Dat is volgens projectleider Dr. Oliver Breuer een belangrijk vraagstuk. Ook worden de consequenties van vaccinaties bekeken. Een ander belangrijk onderdeel van het project is de dierziekte-oefening. Breuer: 'Daarin worden theoretische scenario's, van worst case tot best case, in kaart gebracht én ook daadwerkelijk geoefend. Bij een crisis moet immers zo snel en efficiënt mogelijk worden gehandeld, en daar zijn vaak veel partijen bij betrokken. Welke Nederlandse en Duitse instanties werken op welk moment samen? Of anders gezegd: wie moet wie bellen?'

‘De buren leren kennen om tijdens crises zo efficiënt mogelijk te kunnen werken.’

Dr. Oliver Breuer

Dat lijkt simpel, maar er komt toch een hoop bij kijken. Dat ligt aan de complexiteit van het onderwerp, maar ook aan de verschillen tussen beide landen, legt Breuer uit. ‘Voordat je in Duitsland als expert wordt gezien moet je tien jaar op je post zitten. In Nederland gaat dit veel sneller omdat van experts verwacht wordt dat ze regelmatig van functie veranderen om hun frisse blik te behouden. Andersom bestaat er in Duitsland een grotere hiërarchische structuur. Bij zo’n oefening – maar ook tijdens workshops en seminars - leert men de buren kennen. Dat praat toch een stuk makkelijker in crisistijd. We proberen samen van het verleden te leren en in te spelen op mogelijke scenario’s van de toekomst.’

Leadpartner

› GIQS e.V., Kleve

Projectpartners

- › Wageningen Universiteit
- › Westfälische Wilhelms-Universität Münster
- › Rijksuniversiteit Groningen
- › Institut für Tierwissenschaften, Bonn
- › Kreis Borken
- › CVUA, Münster
- › JZ Investments, Elst
- › Gezondheidsdienst voor Dieren, Deventer
- › Nds. Landesamt für Verbraucherschutz und Lebensmittelsicherheit, Oldenburg
- › en andere bedrijven en onderzoeksinstituten

Totale kosten

› € 9.348.020,00

EU-bijdrage

› € 4.674.010,00

Looptijd

› 07/2008 - 10/2014

Website

› www.safeguard.giqs.org

ONDERZOEK BEGINT BIJ DE BASIS: KIEMEN IN EEN PETRISCHAALTJE

VERDER KIJKEN DAN DE GRENS LANG IS

ACTIEF OVER
DE GRENS 2.0

TRAINING IN DE OEFENKEUKEN VAN HET THEODOR-BRAUER-HAUS IN KLEVE

Het project Actief over de Grens 2.0 heeft als doel de horizon te verbreden van werkzoekenden in de grensregio. Of zoals projectleider Bernd Pastoors het zegt: 'Wij willen de mobiliteit van werklozen bevorderen, zowel in hun hoofd als fysiek. Het project moet de kansen vergroten van mensen die werk zoeken door ook een kijkje te nemen over de grens.'

Hoe gaat dat dan in z'n werk? In samenwerking met gemeenten aan beide kanten van de Nederlands/Duitse grens volgden werkzoekenden vijf weken een cursus om de taal en cultuur van de burens te leren kennen en daarmee de kans op een baan te vergroten. De cursisten kregen tips van een werkcoach, praktische informatie en een stageplek aangeboden.

OPFRISSEN VAN DE VAARDIGHEDEN IN DE HOUTWERKPLAATS

Want ondanks alle gemeenschappelijke kenmerken, zijn er voldoende verschillen op de arbeidsmarkt tussen de twee landen. Nederlandse bedrijven betalen over het algemeen beter omdat er sprake is van een wettelijk minimumloon, maar in Duitsland worden veelal langer durende contracten aangeboden. Duitse en Nederlandse werkzoekenden kwamen ook samen om ervaringen uit te wisselen. Ook bedrijven reageerden enthousiast, aldus Pastoors. 'Voor bedrijven is het handig iemand in dienst te nemen uit het buurland om zo de klanten daar nog beter te kunnen bedienen. We hopen dit project uit te breiden en een vervolg te geven.'

'Kansen vergroten van mensen die werk zoeken door over de grens te kijken.'

Bernd Pastoors

Ook leerden ze een sollicitatiebrief schrijven, want dat verschilt nogal in beide landen, vertelt Pastoors: 'In Duitsland beslaat een goede sollicitatiebrief twaalf kantjes compleet met diploma's en certificaten, terwijl het er in Nederland een stuk informeler aan toe gaat met een brief van vaak nog geen A4'tje. Wij begeleiden de cursisten met deze informatie en de praktische invulling ervan.'

Leadpartner

› Theodor-Brauer-Haus, Kleve

Projectpartners

- › Kreis Kleve
- › Gemeente Overbetuwe, Elst
- › Regionale Sociale Dienst de Liemers, Zevenaar

Totale kosten

› € 50.345,00

EU-bijdrage

› € 25.000,00

Looptijd

› 08/2013 - 01/2014

WORTELS GROEIEN NIET IN EEN POTJE

GEZONDE KINDEREN
IN GEZONDE
GEMEENTEN

KINDEREN DOEN OEFENINGEN MET DE BAL OM HUN COÖRDINATIEVERMOGEN TE TESTEN

Gezonde Kinderen in Gezonde Gemeenten doet haar naam eer aan. Het INTERREG-project richt zich op een zo'n gezond mogelijke leefomgeving voor kinderen in de leeftijd van zes tot en met tien jaar. 'Dit project onderscheidt zich van soortgelijke projecten doordat het zijn pijlen op meerdere componenten richt,' zegt projectleider Prof. Dr. Roland Naul. Beweging en voeding staan centraal, maar er wordt ook veel aandacht besteed aan het terugbrengen van het gebruik van spelcomputers of tv en de verbetering van omgevingsfactoren. Coördinatoren of coaches zitten om de tafel met ouders, scholen, sportverenigingen en gemeentelijke instanties om concrete afspraken te maken. Zo'n veertig scholen aan weerszijden van de grens doen al ruim drie jaar mee met het project, en de resultaten spreken voor zich. Zo is het BMI (Body Mass Index) van vrijwel alle kinderen die deelnemen aan het project significant omlaag gegaan. Maar er zijn ook andere resultaten, vertelt Naul. 'Kinderen met overgewicht vallen af, hebben meer plezier in sporten en gaan er motorisch op vooruit. Ze geven aan zich meer onderdeel van hun klas of groep te voelen.' Zestig tot negentig minuten bewegen per dag, dat is een

'Fitte kinderen voelen zich meer onderdeel van de groep.'

Dr. Roland Naul

van de bereikte doelstellingen. Daarnaast krijgen kids ook een uur per week voedingsles op school, waaronder kook- en smaaklessen. 'Al is lifestyle-les misschien een beter woord,' zegt Naul. 'We leren kinderen uit de steden dat koeien niet paars zijn en dat wortels niet in een potje groeien.' Ook bezoeken kinderen sport- en schooltoernooien bij de burens. 'Er ontstaat een grensoverschrijdende dialoog tussen kinderen, gymleraren en sportverenigingen. Bijkomend voordeel is dat jonge kinderen de eerste stappen zetten om elkaars taal en cultuur te leren kennen.'

Leadpartner

› Willibald Gebhardt Institut e.V., Essen

Projectpartners

- › Europäische Akademie des Sports, Velen
- › Nederlands Instituut voor Sport en Beweging, Bennekom
- › Gelderse Sportfederatie, Arnhem
- › Sportservice Noord-Brabant, Goirle
- › Unfallkasse Nordrhein-Westfalen, Münster
- › Betriebskrankenkasse Landesverband Nordrhein, Essen
- › Landessportbund Nordrhein-Westfalen, Duisburg
- › en verschillende Nederlandse en Duitse gemeenten

Totale kosten

› € 1.880.070,00

EU-bijdrage

› € 940.035,00

Looptijd

› 09/2008 - 09/2013

Website

› www.gkgk-online.nl

POLITIE EN POLIZEI SAMEN OP PAD

GRENSOVERSCHRIJDEND POLITIETEAM (GPT)

‘Sinds het Verdrag van Enschede uit 2005 is de samenwerking een stuk makkelijker geworden,’ vertelt Martin Piepmeyer vanuit Bad Bentheim, het hoofdkwartier van een van de eerste grensoverschrijdende politieteams van Europa. Voor die tijd was er geen wettelijke basis voor Duitse en Nederlandse politiekorpsen om één team te vormen. Criminelen houden geen rekening met grenzen, of doen dat juist wel door te denken dat ze gemakkelijk op de vlucht kunnen slaan. In beide gevallen komt het speciaal opgeleide team in actie. ‘In totaal twintig politiemannen en -vrouwen werden in het kader van het INTERREG-project bijgespijkerd op het gebied van internationaal recht en cultuur en kregen taallessen. Ze doen politiewerk dat specifiek is voor grensgebieden zoals de bestrijding van mensen-smokkel, drugssmokkel en illegale migratie. Maar natuurlijk ook regulier politiewerk als diefstal en dagelijkse surveillances.’

Die surveillances worden doorgaans gedaan in tweetallen, een Nederlandse en een Duitse agent. Zodra de grens overgestoken wordt – en dat gebeurt meerdere keren per dag – wisselt ook de chef. ‘Een Nederlandse agent heeft in eigen land de leiding, en een Duitse agent in Duitsland. Maar ze hebben gelijke rechten.’ Het Grensoverschrijdend Politieteam kan rekenen op begrip van de burger. ‘We hebben nog nooit problemen ondervonden, zelfs niet als we met een Duitse politiewagen in Nederland een arrestatie verrichten.’ Het team werkt onder meer samen met regionale politiekorpsen en de Koninklijke Marechaussee. Er zijn geen fundamentele verschillen in mentaliteit tussen Nederlandse en Duitse agenten, merkt Piepmeyer op. ‘Er is wederzijds respect en vertrouwen. Nederlanders zijn wel eens jaloers op de Duitse wagens, en Duitsers kijken soms met afgunst naar de communicatietechnieken van het Nederlandse corps. Maar van kleine verschillen leren we juist.’

‘Eén team
door
wederzijds
respect en
vertrouwen.’

Martin Piepmeyer

Leadpartner

› Polizeidirektion Osnabrück, Osnabrück

Projectpartners

- › Politieregio Twente, Enschede
- › Kreispolizeibehörde Borken
- › Staf district Kmar Noord-Oost, Zwolle
- › Bundespolizeidirektion Hannover

Totale kosten

› € 867.059,00

EU-bijdrage

› € 416.188,00

Looptijd

› 06/2008 - 03/2014

Website

› www.nl.g-p-t.eu

IN DE GRENSTREEK KAN DE BURGER ZOWEL DE DUITSE
ALS DE NEDERLANDSE POLITIEPET TREFFEN

VOOR EEN VEILIGE LEEROMGEVING

GRENZENLOOS LEREN

LEERLINGEN GENIETEN VAN HUN PAUZE VOOR HET VALUASCOLLEGE IN VENLO

Jongeren zijn gebaat bij een veilige omgeving. Dat geldt natuurlijk voor de thuissituatie, maar ook zeker op school. Ilse Dewael van het Valuascollege in Venlo houdt zich er als projectleider van Grenzenloos Leren mee bezig om leerlingen een zo veilig mogelijke leeromgeving te bieden. Dat doet ze niet alleen voor

haar eigen school, maar ze werkt samen met twee Duitse scholen, de Maximilian-Kolbe-Schule en de Hermann-Gmeiner-Schule, beiden in de stad Neuss. Het INTERREG-project is zeer gevarieerd. Drugs- en alcoholpreventie komen aan de orde. Leerlingen krijgen les in internetveiligheid en sociale media. Workshops en lezingen moeten docenten en leerlingen wijzen op veiligheid binnen en buiten de klassen. Naast deze serieuze zaken is er ook een circusproject, vertelt Dewael. 'Jongeren van scholen aan weerszijden van de grens die normaal gesproken niet zo snel met theater in contact komen, hebben nu samen een volledig circusprogramma in elkaar gedraaid en opgevoerd.' Een ander voorbeeld is een nieuwe, duidelijke bewegwijzering op het Valuascollege. Dewael: 'Dat lijkt misschien iets kleins, maar dat is een enorme verbetering. Niet alleen voor nieuwe leerlingen en ouders, maar ook voor hulpdiensten die voor het eerst onze school bezoeken. Simpel, maar doeltreffend.'

'Een sterk, grensoverschrijdend netwerk. Simpel, maar doeltreffend.'

Ilse Dewael

Ook is er een grotere rol voor externe hulpinstanties. Als er problemen zijn met een leerling worden in Nederland instanties als Bureau Jeugdzorg en de leerplichtambtenaar ingeschakeld. 'Dat is nu deels overgenomen door de Duitse scholen, die daar wel hun eigen invulling aan geven. Het resultaat van Grenzeloos Leren is dat er een sterk, grensoverschrijdend netwerk is opgebouwd, zoals een intensieve samenwerking tussen de Nederlandse en Duitse politie op het gebied van onderwijs. We horen geluiden dat ook scholen van buiten de regio een soortgelijk programma gaan beginnen.'

Leadpartner

› Valuascollege, Venlo

Projectpartners

- › Politie Limburg-Noord, Venlo
- › Maximilian-Kolbe-Schule, Neuss
- › Hermann-Gmeiner-Schule, Dormagen
- › BCO Onderwijsadvies, Venlo
- › Kreispolizeibehörde Neuss

Totale kosten

› € 369.155,00

EU-bijdrage

› € 184.577,50

Looptijd

› 01/2010 - 05/2013

125 grensoverschrijdende projecten,
meer dan **1500** Nederlandse en
Duitse projectpartners,
meer dan **310** miljoen euro investeringen
voor de grensregio,
1 programma – **INTERREG IV A
Deutschland-Nederland**

INTERREG - Grenzregionen gestalten Europa
Europäischer Fonds für Regionale Entwicklung der Europäischen Union

INTERREG - Grensregio's bouwen aan Europa
Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling van de Europese Unie